

AMERICKÁ DIVADELNÍ AVANTGARDA II

Living theatre (Malina, Beck)

Open Theatre

Performance Group

Bread and Puppets Theatre

1963-1973: Open Theatre

Otevřené divadlo, New York

- zakladatel **Joseph Chaikin** (1935-2003) = hlavní herec Living Theatre, odpadlík (zklamání z radikalizujícího se souboru, chyběl mu prostor pro soustředění na hereckou akci) → s režisérem **Peterem Feldmanem** a studenty herectví vytvořil *nový typ hereckého studia* (bez stálého sídla)

typické:

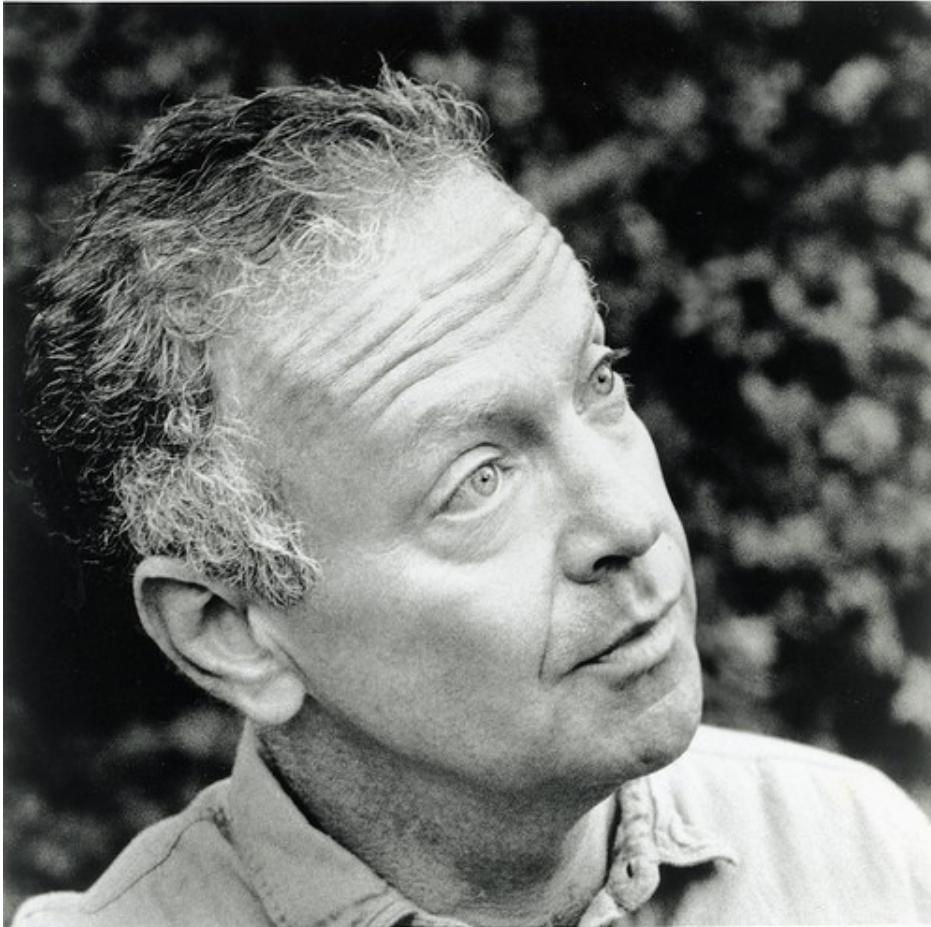
- primárně chtěli zkoumat nové herecké techniky → důraz na vnímání těla jako takového
- řada cvičení, která měla usnadnit nenaturalistický herecký styl
 - 1. technika *zvuk a pohyb* → pohyb herce a zvuky čisté, osvobozené od realistických vztahů (abstraktní obrazy s emocionální nosností) → vysoká technická příprava, kontrola nad tělem a hlasem, bohatý výraz
 - 2. technika *transformace* → herec náhle mění postavu, předmět či abstrakci v něco jiného, nutí i ostatní ke stejně rychlé reakci

soustředění na:

- umělecká, sociální a politická témata
- záměr maximální spolupráce s diváky

1963-1973: Open Theatre

Joseph Chaikin

- nejdříve předváděli improvizace a svoje cvičení, poté rovněž několik inscenací
- vystupovali v Café LaMaMa → *divadlo pro nemovité* = studenti, slabší vrstvy Newyorčanů, bez vstupného
- zpracování textů cizích dramatiků – **Ionesco, Brecht, Beckett, Arden...**
- následně systém společného vytváření jevištního díla herci i dramatiky
- dramatici: **van Itallie, Megan Terryová, M. I. Fornéssová, Susan Yankowitzová, Sam Shepard**

1963-1973: Open Theatre

1966: Viet Rock

- rockový muzikál, válka ve Vietnamu → hněv z frustrace, vyvrcholil destrukcí
- dramatička Megan Terryová → přihlédla k herecké improvizaci
- herci → poprvé a naposledy vstoupili mezi diváky a dotýkali se jich

1966: Americké hurá (America Hurrah)

- autor: Jean-Claude van Itallie → tři části: Interview, TV a Motel
- pozoruhodné → kritika USAm proľhanost, vyprázdněný jazyk, prolnutí reality a fikce

1968: Had (The Serpent) – J.-C. van Itallie

- účast herců a dramatika v tvůrčím procesu rovnocenná, autor v závěru literárně dopracova improvizace → inscenace jako společně sdílený „obřad“
- politické vraždy (J. F. Kennedy, Martin Luther King, Robert Kennedy) propojeny s podobenstvím bratrovraždy Kaina a Ábela
- biblické motivy: had, zničení rajské zahrady = nemocná společnost rozdělená na osamělé individuality, oslabovaná válkou a nepokoji
- vyjadřovací prostředky → zvuky, tanec a zpěv, rytmizovaný pohyb (individualizovaný i skupinový), sborové voice-bandy i improvizace

POCKET THEATER
100 Third Avenue YU 2-0115

AMERICA HURRAH
by
Jean-Claude van Itallie

Produced by Stephanie Sills Productions, Inc.
Directors: **JACQUES LEVY** and **JOSEPH CHAIKIN**

with
Joyce Aaron James Barbosa Henry Calvert Conard Fowkes
Ronnie Gilbert Cynthia Harris Bill Macy Brenda Smiley
and the voice of Ruth White

Incidental Music: Marianne du Pury and Fred Cantor
Lighting: Ken Glickfeld and James Dwyer
Costumes: Tania Leontov Assisted by: Beckie Cunningham
"Drivin'" sung by: The Mushrooms Slides and Poster Design: Francisca Duran-Reynals

IN THE HEART OF OFF-B'WAY

THE LIVELIGHT

91-7th Ave. So. OR 5-2212

Jan. 17, Jan. 24, Jan. 31, Feb. 7

Your Ticket Stubs From THIS PERFORMANCE Entitle You To A 10 Per Cent DISCOUNT Alcoholic Beverages Excepted

DINNER COCKTAILS ESPRESSO, PASTRY AFTER-THEATRE SUPPER SUNDAY BUFFET

Showcard

1963-1973: Open Theatre

1966: **Viet Rock**

1968: **Had (The Serpent)**

1963-1973: Open Theatre

1969: **Poslední cesta** (The Last Journey)

- umírání, pojem smrtelnosti a postoj člověka ke smrti

1971: **Show mutace** (The Mutation Show)

- přeměna všeho druhu, její mechanismy a příčiny

1973: **Noční procházka** (Nightwalk)

- stav skutečnosti a snu (viz obr.)

+

nastudování děl evropských dramatiků + Allana Ginsberga, Marka Twaina...

1973: soubor rozpuštěn → obavy před zkosnatěním, část pokračuje pod vedením Chaikina dál (skupinové kreaace)

- divadlo → nevyhledávalo slávu, jde o **výzkum principů**

- hrálo sporadicky v sálech, když jim je poskytl jiné soubory

- vždy prezentace „work in progress“ = v procesu vzniku

1967-1980: Performance Group

další politicky angažované divadlo, zakladatel: **Richard Schechner** (1932)

- platforma pro ověření teoretických úvah o novém divadelním prostoru
- Schechner – anglista a vystudovaný divadelní teoretik, 1962-1969: šéfredaktor The Drama Review
- začínal v divadlech zaměřených na afroamerickou menšinu
- zkoumá možnosti rozvolněného pojetí divadelního prostoru → publikum nemá pevně stanované místo, musí ho hledat (přesouvá se s hereckou akcí)

1968: *Šest axiomů pro environmentální divadlo* (Six Axioms for Environmental Theatre)

- teoretické pojednání
- zásady pojetí environmentálního divadla → všechny divadelní složky jsou postaveny na roveň, mají spolupracovat, žádná není upřednostňována
- inscenaci utváří hlavně prostor
 - *transformovaný p.* – vytvořený na míru inscenace
 - *nalezený p.* – neupravován, inscenace založena na dialogu s tímto prostorem, vytvářejí ho i diváci
- volně zachází s textem – má být přizpůsoben účelu inscenace

1967-1980: Performance Group

inscenace:

1968: **Dionýsos pro rok 69** (Dionysos in 69)

- textové předlohy = část Euripidových Bakchantek, verše Sofoklovy Antigony a Euripidova Hippolyta → obraz života mladé americké generace
- studuje možnosti vztahu mezi herci a diváky → potřeba vytvořit komunitu mezi diváky a herci
- následně konvenční dramatické texty:

1972: **Zub zločinu** (Tooth of Crime) – Sam Shepard

1974: **Matka Kuráž a její děti** (Mother Courage and her Childer) – Bertolt Brecht

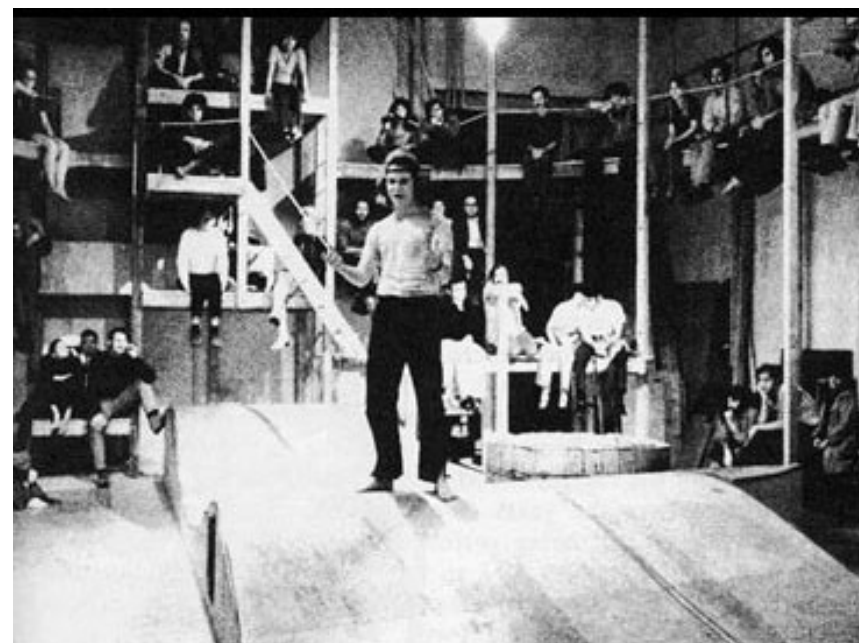
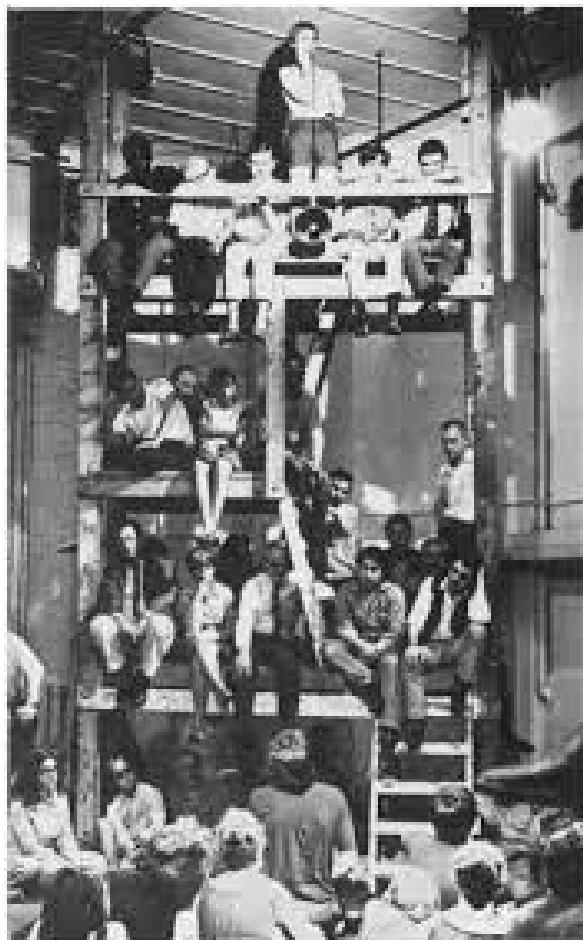
1980: přerod v novou skupinu → **Wooster Group** (podle garáže, kde vznikla)

- představitel americké divadelní postmoderny
- spolupráce s režiséry jako Robert Wilson, Richard Foreman nebo Michael Kirby

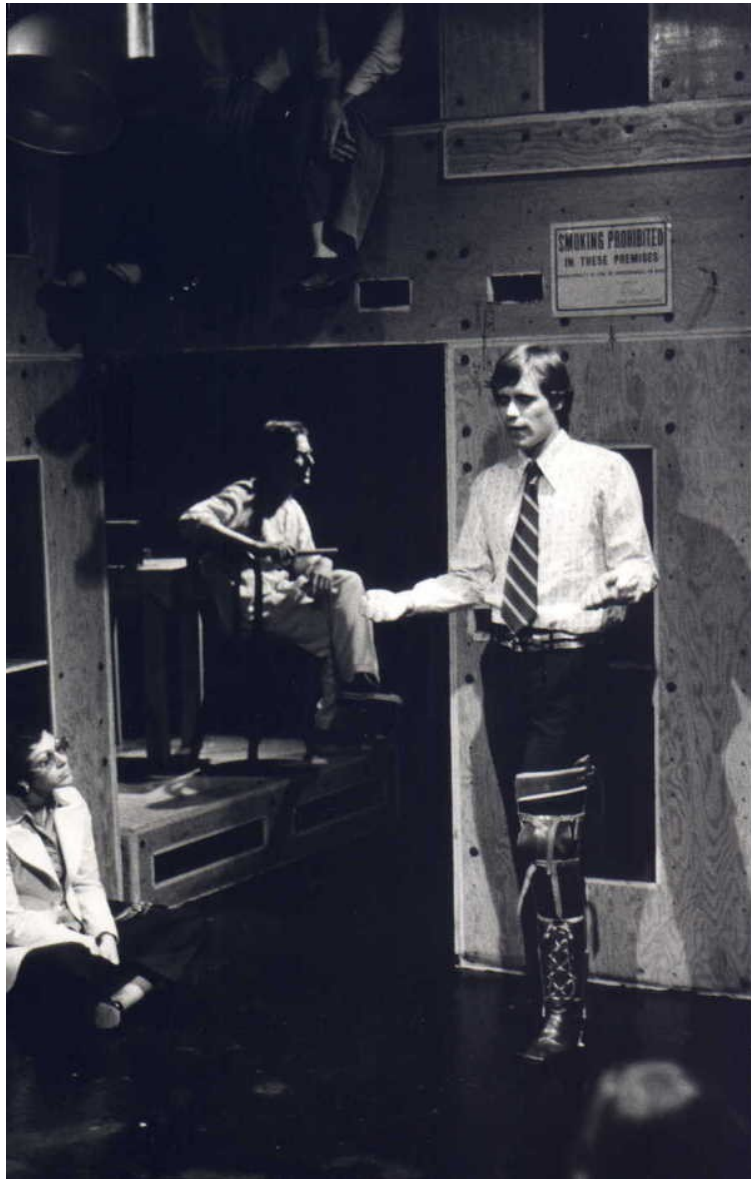
1968: **Dionýsos pro rok 69** (Dionysos in 69)

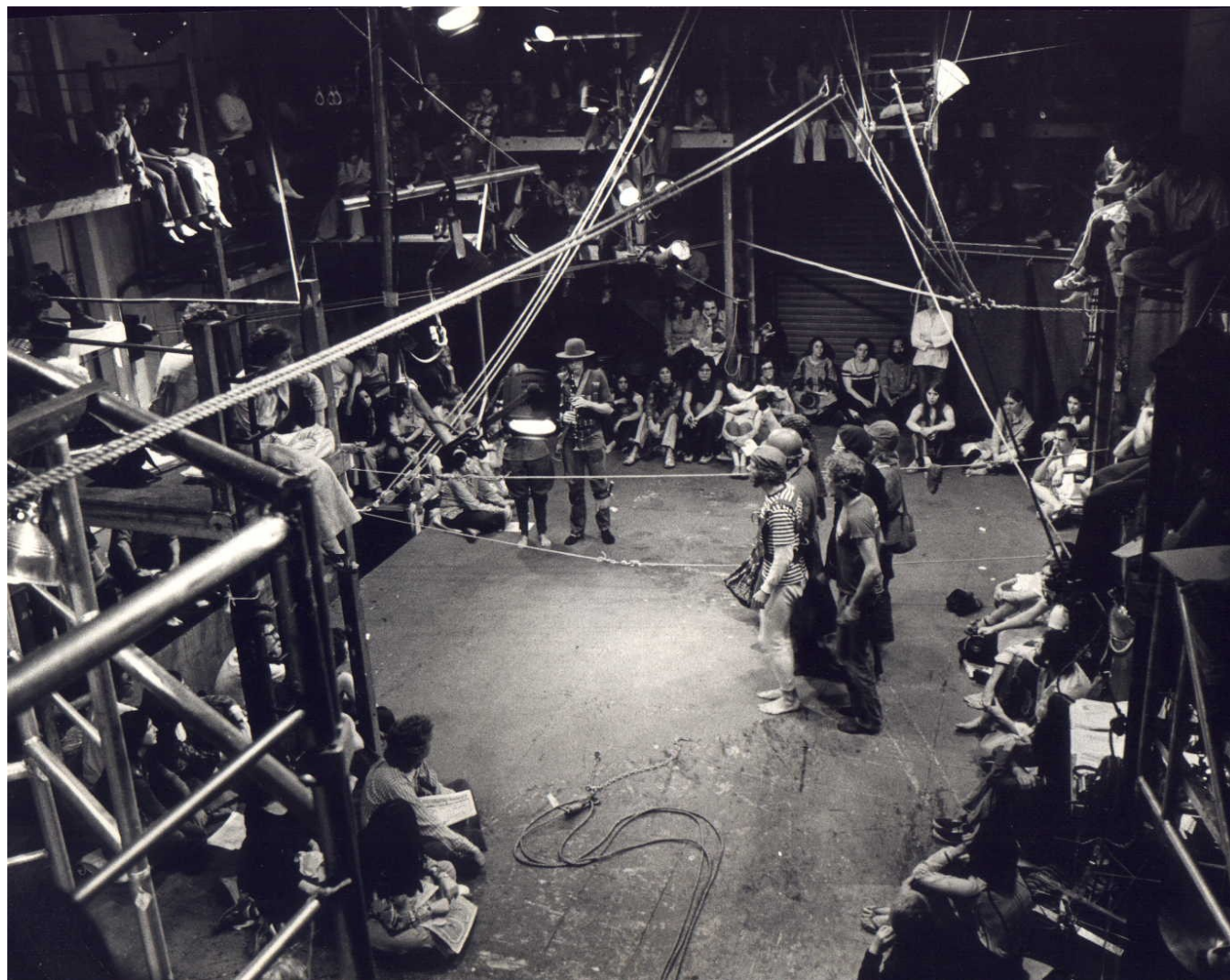
1968: **Dionýsos pro rok 69** (Dionysos in 69)

1972: **Zub zločinu** (Tooth of Crime)

1974: Matka Kuráž a její děti (Mother Courage and her Childer)

1962: The Bread and Puppet Theatre

jeden z nejoriginálnějších souborů 60. let 20. století

→ *představení s využitím loutek* (velikost až 5,5 m) a *masek*

- založeno **1962** v *New Yorku* → pod vedením **Petera Schumanna**
- 1970-1974: patronát Goddard College na farmě Cale Farm
- snaha o úplnou *integraci umění a života* → divadlo patří stejně jako chléb k základním potřebám člověka (odtud název a rituál pečení a rozdělení chleba vlastní výroby mezi diváky)
- *bezplatná vystoupení* + akcí umožňují aktivní účast → výtvarné dílny, práce s dětmi

organizace souboru:

- do roku 1974 tvořil *komunitu*
- silně levicové a vyhraněné divadlo
- bez dotací, herci mají civilní povolání, loutky tvořeny z odpadu (nízké náklady)
- *účast v protestních akcích* → kritizují americkou skutečnost, nejen agitace → ale probouzet citlivost, upozornit na existenci dobra a zla v běžném politické životě → *vietnamská válka, rasová diskriminace, ničení přírodního prostředí, zbrojení...*
- snaha být aktuální → rychlá tvorba inscenací

1962: The Bread and Puppet Theatre - Peter Schumann

1962: The Bread and Puppet Theatre

tvorba:

- silné ekologické cítění, pacifismus, sociální solidarita
- divadelní vzory: Brecht + Appiova studie o nadloutce
- divadelní poetika → vychází z *estetiky liturgie a rituálu obecně*
- důraz na gesto, antiiluzivní neherecký projev, asociativní sled obrazů, živá hudba (rytmický doprovod)
- kolektivní improvizace, přihlížejí k individuálním nápadům

náměty:

- mytologie, pohádky, staré příběhy → jako **morality** = naivní fabule, prosté symboly, archetypy, motivy z Bible, mýty, pohádky bratří Grimů, křesťanské obřady, lidové tradice...
- loutky a masky → Schummanovy návrhy – ztělesňují konkrétní vlastnosti a postoje, nedostatky a ctnosti
 - *Strýc F.* (Uncle Fatso) – dobyvačnost, vykořisťování
 - *Šedé paní* (Gray Ladies) – mateřství, starost, láska a strádání
 - *Metaři a Pradleny* – mlčící většina, průměrní lidé
 - *Voják s hlavou vrostlou do helmy* – bezmyšlenková brutální síla
 - *Bílý kuň* – svoboda, nevinnost
- **jednoduchá představení** x **bohaté umělecké prostředky** (hudba, tanec, zpěv, výtvarné formy, slovo...)
- typická loutková technika a **antiiluzivnost** (vodiči loutek jsou vidět...)
- němou akci většinou doprovází vyprávění samotného Schumanna
- různorodé inscenační tvary představení

Malé formy

Začátky tvorby = malé formy – většinou komorní, poetické etudy, hrané v interiéru

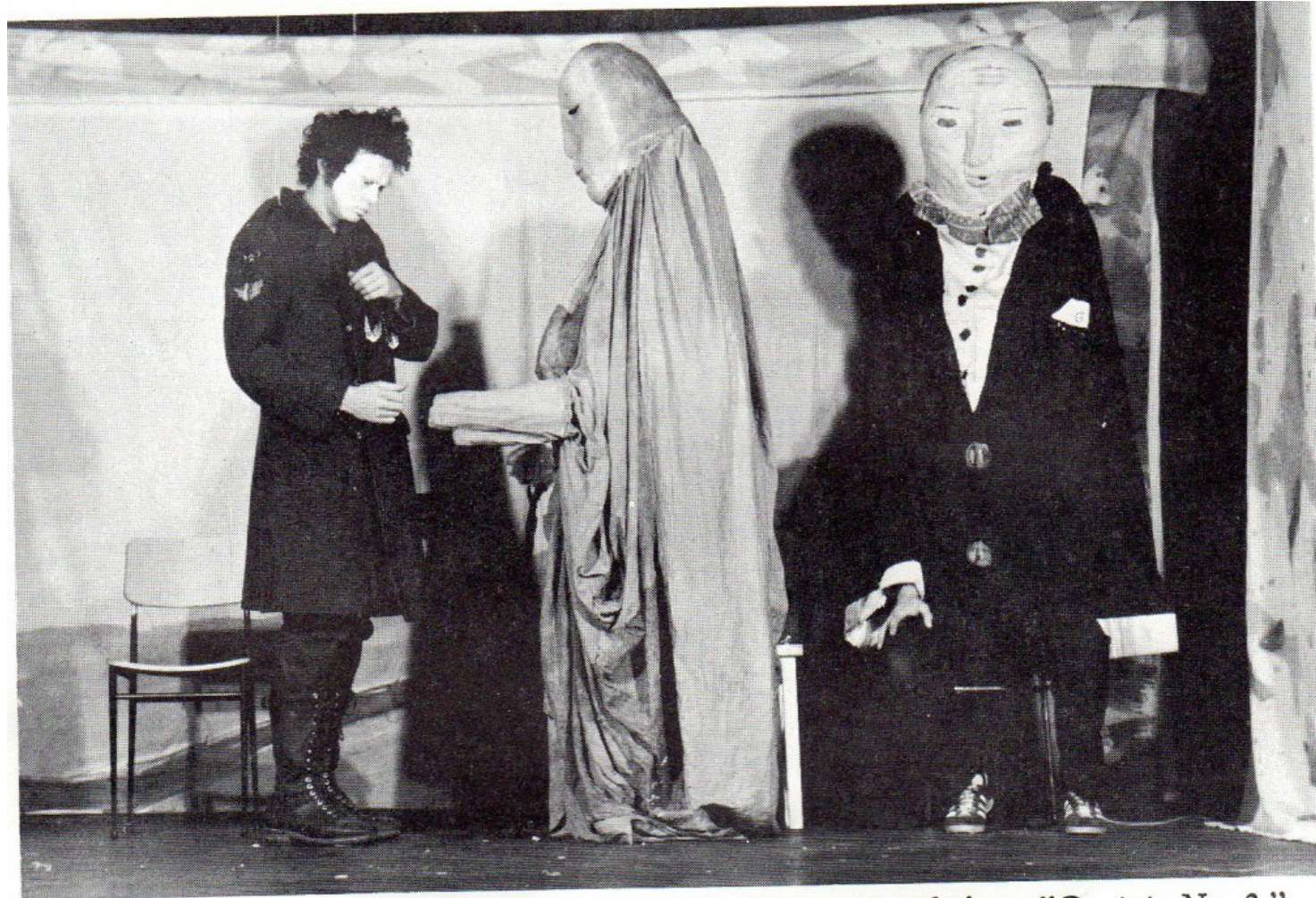
- 1962/1966: **Oheň** (Fire) – věnováno trojici Američanů, kteří upálením protestovali proti zločinům ve Vietnamu
- 1964-65: **Ptáčník v pekle** (The Birdcatcher in Hell)
- 1967: **Kantáta šedé paní č. 1, č. 2 a č. 3** (Grey Lady Cantata #1, 2, 3)
- 1967: **Mrtvý muž vstává** (Dead Man Rises)
- 1974: **Jeptah**
- 1977: **Jana z Arcu** (Joan of Arc)
- 1980: **Venuše** (Venus in Fur)
- 1980: **Goya**

1964-65: Ptáčník v pekle (The Birdcatcher in Hell)

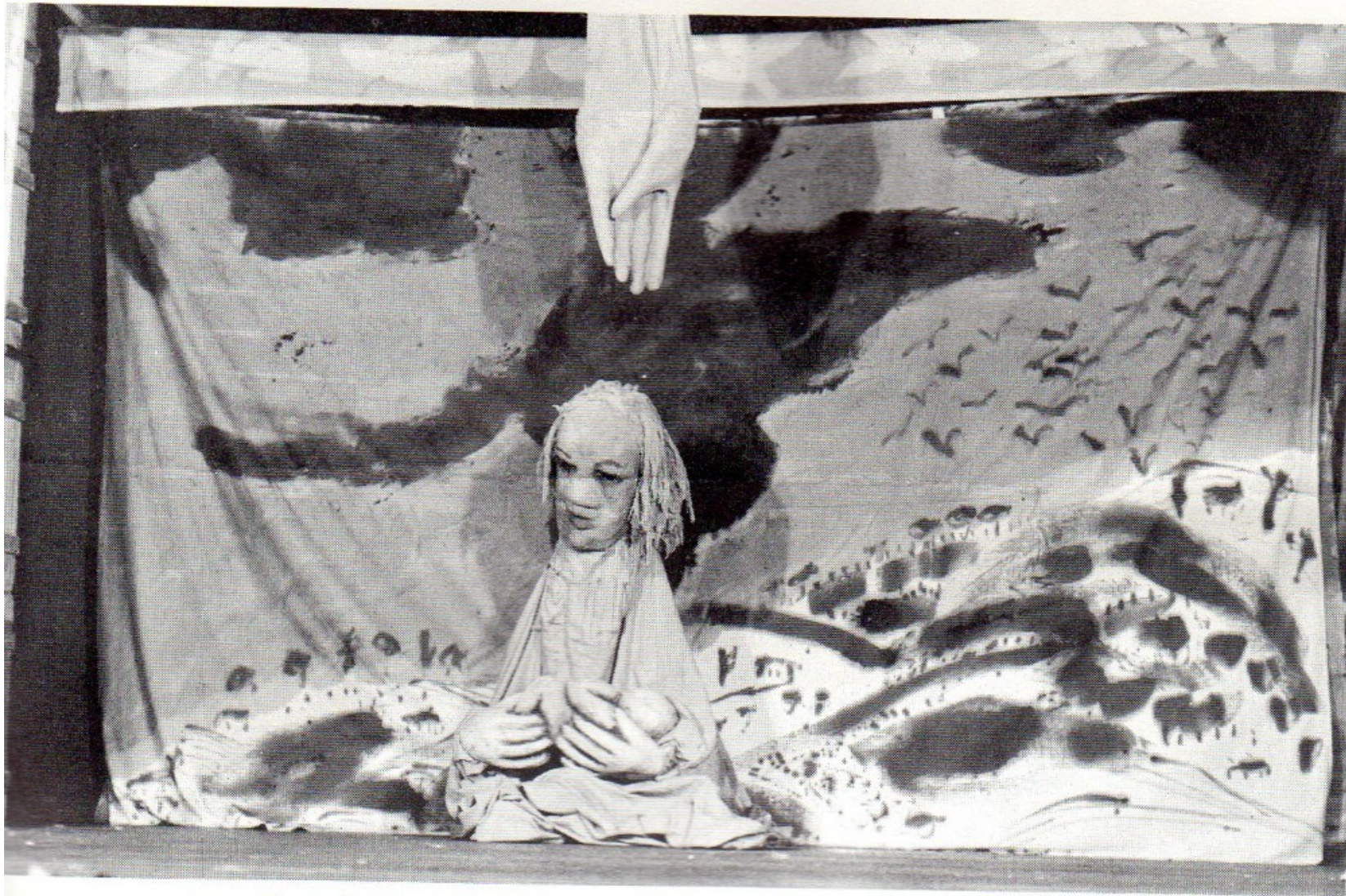
A scene from "The Absolute of the D. I. I. I."

1967: Kantáta šedé paní č. 2 (Grey Lady Cantata #2)

Sam hides Grey Lady goodbye in presence of Gentleman Angel, from "Cantata No. 2."

1967: Kantáta šedé paní č. 3 (Grey Lady Cantata #3)

Grey Lady and Child, from "Grey Lady Cantata No. 3"

Pouliční scény

Pouliční scény doplněné živým komentářem ilustrující jednu myšlenku nebo tezi

- 1971: **Msta zákona** (The arms of the Law)
- 1972: **Hallelujah**
- 1972-74: dílna – jedenkrát týdně se hraje nově nastudované představení – reaguje např. na demonstrace atp.

představení pro děti:

- 1966: **Malé děti**
- 1981: **Příběh toho, jenž se rozhodl zkoumat strach** (The Story of One Who Set Out to Study Fear)

Strukturované velké epické divadelní podívané

Strukturované velké epické divadelní podívané → syntetizují prvky uvedených forem, zahrnují fragmenty, někdy dokonce celá dřívější představení

- pro 8-10 tisíc diváků, spolupráce s amatéry + hosty → i několikadenní slavnosti (+ jiné sobory, koncerty atp.)

1969: **Volání lidu po mase** (The Cry of the People for Meat)

- každoroční plenérové výstupy – „cirkusy“,
- karnevalová atmosféra, souboj dobra a zla a vzkříšení spojené se současnou problematikou a politikou USA

1970: **Náš domácí cirkus Vzkříšení** (Our Domestic Resurrection Circus)

- spojuje události Kristova ukřižování se společenskými dějinami Ameriky

1975: **Pomník pro I.** (A Monument for Ishi)

- cyklus představení, demonstrující nespokojenost s oslavami 200. výročí založení USA

1976: **Řezník bílého koně** (White Horse Butcher) – téma vyhlazení Indiánů

1974: **Jephtah** – roste role hudební složky

1980: **Příběh chleba** (Lyon)

1981: **Vojcek** (New York)

1974: Schumann → soubor **formálně rozpustil** pro přílišné zatížení organizačními povinnostmi

- s rodinou a několika staršími členy → na Glower Farm ve Vermontu, pokračuje v tvorbě
- podle potřeby povolává dobrovolníky a bývalé členy souboru
- u nás spolupráce s Divadlem Archa

1969: Volání lidu po mase (The Cry of the People for Meat)

1970: **Náš domácí cirkus Vzkříšení** (Our Domestic Resurrection Circus)

1970: Náš domácí cirkus Vzkříšení (Our Domestic Resurrection Circus)

1970: **Náš domácí cirkus Vzkříšení** (Our Domestic Resurrection Circus)

1970: **Náš domácí cirkus Vzkříšení** (Our Domestic Resurrection Circus)

1970: **Náš domácí cirkus Vzkříšení** (Our Domestic Resurrection Circus)

1976: Řezník bílého koně (White Horse Butcher)

1976: Řezník bílého koně (White Horse Butcher)

